

NOT: Engelli personelin erken emekliliğe hak kazandığı ve bu sebeple iş sözleşmesinin resen sona erdirilerek emekli edilip edilemeyeceğine hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-3367750
Konu: Engelli Personelim Emekliliği

15/04/2022

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 28.03.2022 tarihli ve 74339364-349.41-E103640 sayılı yazınız.

Belediye Başkanlığınıza bağlı 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesi kapsamında kurulan Personel Limited Şirketi'nde aynı KHK'nın geçici 24 üncü maddesi kapsamında istihdam edilen engelli personelin erken emekliliğe hak kazandığı ve bu sebeple iş sözleşmesinin resen sona erdirilerek emekli edilip edilemeyeceğine ilişkin tereddüde düşüldüğünden bahisle Bakanlığımız görüşünün talep edildiği ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 375 sayılı KHK'nın geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrası; "*İl özel idareleri ve belediyeler ile bağlı kuruluşlarında ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketlerde 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4/12/2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar;...ek 20 nci madde kapsamındaki şirketlerinde işçi statüsünde topluca işe başlatılır. Bunların istihdam süreleri hiçbir şekilde sosyal güvenlik kurumlarından emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıkları tarihi geçemez...*" hükmünü amirdir.

Diğer taraftan, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun '*Engellilik indirimi*' başlıklı 31 inci maddesinde "*Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece engelli, asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece engelli, asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece engelli sayılır ve aşağıda engelli dereceleri itibarıyla belirlenen aylık tutarlar, hizmet erbabının ücretinden indirilir.*" hükmüne yer verilerek çeşitli oranlarda çalışma gücünü kaybedenlerin gelir vergisi indiriminden yararlanması sağlanmıştır.

Bununla birlikte, 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının '*Kanun önünde eşitlik*' başlıklı 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında "*Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*" hükmüne yer verilmiş olup bu kapsamda vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanan engellilere, pozitif ayrımcılık yapılmak suretiyle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ilgili hükümlerinde diğer sigortalılara kıyasla daha az süre ile prim ödeyerek daha erken tarihte yaşlılık aylığı almaya hak kazanmalarının koşulları düzenlenerek eşitliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, 3/12/2008 tarihli ve 5825 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin "*Çalışma ve İstihdam*" başlıklı 27 nci maddesi; "*1. Taraf Devletler engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu kabul eder. ... Taraf Devletler bunların yanı sıra; (a) İşe alım ve istihdam edilme koşullarında, istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi ve sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları*

dahil olmak üzere, istihdama ilişkin her hususta, engelliliğe dayalı ayrımcılığı yasaklar; ..." hükmüne,

1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun "*İstihdam*" başlıklı 14 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları ise; "*İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz. Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.*" hükümlerine yer vermektedir.

375 sayılı KHK'nın mezkûr hükmü, istihdam edilen engelli personelin emeklilik veya yaşlılık aylığına hak kazandığı tarihte istihdamına son verilmesine yönelik hüküm içermektedirken yukarıda yer verilen engelli istihdamına ilişkin mevzuat hükümlerinde ise istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları ile engelliliğe dayalı ayrımcılığı yasaklama gibi ilkelere yer verilmesi dolayısıyla uygulamada mevcut bulunan mevzuat hükümlerinin çeliştiği anlaşılmaktadır.

Ancak, yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin ortaya çıkardığı çelişkinin ise personel lehine yorumlanarak giderilmesi genel kabul gören bir uygulamadır. Nitekim anılan hükümler gereği; engelli bireylerin de istihdam, çalışma hakkı ve sosyal güvenlik gibi konulardaki haklarına yönelik herhangi bir ayrımcılığa veya farklı muameleye maruz kalamayacağı değerlendirilmekte olup engelli bireyler hakkında ancak pozitif ayrımcılık ve lehlerine yönelik farklı muamelelerin tesis edilebileceği açıktır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, ilgi yazınıza konu personelden vergi indirimine hak sahibi olmasından dolayı henüz kendilerine avantajlı koşullardan yararlanmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmamış bulunanların; engelleri ve vergi indirim belgeleri dikkate alınmaksızın 696 sayılı KHK'nın uygulanması bakımından engelli olmayan sigortalılara yönelik mevzuat hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı almaya hak kazanılacak tarihe kadar istihdam hakkından yararlanmasının mümkün olduğu Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür